

Una ciutat amb idees

TEXT Joan Clos
Alcalde de Barcelona

La Ciutat del Coneixement és la ciutat que tenim però millor, més rica, més connectada amb el món. És la ciutat que substitueix les velles xemeneies industrials pels bits i les neurones de la revolució del coneixement. És una ciutat intel·ligent, amb idees i amb capacitat per portar-les a terme, i que es tradueixin en una qualitat de vida més alta per als seus ciutadans i ciutadanes.

Tots els analistes, i fins i tot els observadors corrents, coincideixen a afirmar que estem vivint un procés de transformació de la societat equiparable al que es va viure amb les revolucions comercial i industrial. Aquest procés actual encara no té nom. Els historiadors del futur ja el batejaran, però de moment nosaltres parlem de revolució tecnològica, revolució del coneixement, societat de la informació, nova economia, xarxa global... Si el que va definir les dues revolucions prèvies va ser, en un cas, l'accés a les rutes marítimes i, en l'altre, la producció en massa, avui estem immersos en un procés que té per *primera matèria* el coneixement, la informació. Barcelona va saber participar en les transformacions prèvies, el món comercial medieval i la industrialització del segle XIX, adaptar-s'hi i treure'n profit. Ara ha d'assumir el nou repte amb el mateix esperit de canvi i de lideratge.

La part més visible del canvi actual és el desenvolupament de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC). Però aquest desenvolupament no és l'única causa de la transformació de la nostra societat. Altres factors són també fonamentals: els avenços de la investigació científica –el genoma– i tecnològica i la globalització de l'economia estan canviant els paradigmes, útils fins fa quatre dies, sense que haguem tingut prou temps per construir-ne de nous. I d'aquest nou ordenament de la ciència, la tecnologia, l'economia i la informació, es deriva un seguit de canvis més quotidians però igualment significants: les noves professions, les activitats productives lligades al coneixement, les transformacions en

l'ensenyament i l'aprenentatge. Aquests factors, des de la ciència més avançada fins a l'aprenentatge més elemental, comparteixen un aspecte: el coneixement, entès tant com a valor compartit com en qualitat de *producte* de consum i intercanvi.

Tenim, doncs, el privilegi de viure un moment clau de la història i, a més, amb consciència de ser-hi. Això ens dóna l'oportunitat de ser no tan sols espectadors, sinó també protagonistes, que és la manera de posar les condicions perquè el canvi sigui beneficiós per a tots nosaltres. Perquè l'altre element clau d'aquest procés és la consolidació de la ciutat com a centre de les activitats productives amb alt contingut de coneixement. En les etapes inicials d'aquest procés de transformació, quan comencaven a emergir les tecnologies de la informació i la comunicació, alguns preveien la fi de les ciutats tal com les coneixem avui: plantejaven un futur idíl·lic i sinistre on tothom viuria connectat però sense sortir de casa ni per treballar ni per abastir-se ni per contactar socialment amb els

El Cibernàrium, un equipament característic de la Barcelona del segle XXI. Situat al Fòrum Nord, a Nou Barris, el seu objectiu és acostar les noves tecnologies a les empreses, els professionals, els estudiants i tots aquells interessats en les oportunitats que ofereix la nova societat del coneixement.

Dani Codina

“La revolució del coneixement ha de ser entesa com a motor del progrés col·lectiu i individual, amb el desenvolupament de l’esperit crític de la població, l’augment de la cultura i l’accés generalitzat a les noves xarxes de la informació”.

seus conciutadans. Però això no ha passat, ni el procés apunta en aquesta direcció. Precisament per la potència de la ciutat com a lloc d’intercanvi i de relació. Contra els profetes d’un *beatus ille* telemàtic, trobem la realitat de la ciutat com a escenari humà insubstituïble.

Però, alhora, l’entorn humà, amb la seva capacitat de concentració, intercanvi i proximitat, és el que propicia el desenvolupament de la nova indústria de continguts –d’informació i de coneixement–. L’economista Richard V. Knight diu que el desenvolupament urbà basat en el coneixement necessita unes condicions indispensables, entre les quals hi ha que el coneixement sigui percebut i definit com una forma de riquesa. És a dir, que la seva naturalesa i el seu paper siguin entesos per tothom, que els recursos del coneixement es pensin en termes regionals i que la ciutat incentivi les activitats riques en coneixement i impulsi els seus centres d’excel·lència.

Barcelona ha de ser fidel a la seva tradició de modernitat, tants cops provada al llarg de la història, i ha d’assumir ara la revolució del coneixement, ha de ser un dels seus motors per a aquesta part del món. Barcelona està en condicions de situar-se en una posició de lideratge. Tenim un model de ciutat on conviuen la residència, el lleure, el comerç, la cultura, l’atractiu turístic i, sobretot, una activitat productiva i de serveis pròpia d’una ciutat central. Hem d’aconseguir, a més a més, consolidar-nos com a ciutat integradora, que faci de portal de l’Europa del Sud i de la Mediterrània, que faci de pont amb l’Amèrica

Dani Codina

A Barcelona conviuen la residència, el lleure, la cultura, el comerç, el turisme i l’activitat productiva i de serveis. Sobre aquestes línies, imatge del Parc Fluvial del riu Besòs.

Llatina i que mantingui i incrementi la seva qualitat de vida i el seu civisme.

Sobre aquesta ciutat que tenim i en el marc de la ciutat que somiem s’ha d’inserir, ha d’encaixar, la revolució del coneixement. És un procés que ja tenim en marxa. L’Ajuntament de Barcelona va crear el 1999 la Regidoria de la Ciutat del Coneixement per coordinar les estratègies necessàries. Aquest número monogràfic de *Barcelona. Metròpolis Mediterrània* exposa l’estat actual d’aquest desenvolupament i descriu algunes de les accions més importants que hem endegat per fer de les potencialitats de Barcelona una realitat. Considerem que el coneixement és l’estratègia bàsica per a la transformació de la ciutat, amb el benentès que no es tracta tant d’una transformació física com conceptual. La revolució del coneixement no ens portarà un canvi espectacular en la ciutat, com va ser l’aterrament de les muralles en el segle XIX o la descoberta del mar a finals del segle XX, perquè els canvis que planteja el segle XXI són més subtils, interns, neuronals. Per més que la revolució del coneixement tingui el seu ancoratge tangible en el districte 22@, on situarem –on estem situant– el pol de desenvolupament de les indústries de la informació i de la nova economia. I en aquest sentit sí que estem *completant* la ciutat, urbanísticament i conceptualment, com la completem amb les grans infraestructures plantejades (tren, aeroport, centres logístics, etc.) que requereix el trànsit de persones i mercaderies de la nova economia global, o amb xarxes bàsiques com ara el cablejat de fibra òptica.

I ho fem perquè la revolució del coneixement ha de ser entesa com el motor del progrés col·lectiu i individual, amb el desenvolupament de l’esperit crític de la població, l’augment de la cultura i l’accés generalitzat a les noves xarxes de la informació. El Programa d’Actuació Municipal 2000-2003 defineix aquests objectius. Per una banda, impulsar el coneixement de les tecnologies de la informació i la comunicació, ampliar-ne l’accés individual i col·lectiu i posar-les a l’abast general en tots els àmbits de la vida quotidiana; en unes altres paraules, donar aquestes eines des de l’escola i integrar en el procés tots els ciutadans que ho vulguin a través de recursos i xarxes. Per una altra banda, promoure Barcelona com a centre d’excel·lència i referència mundial de la recerca i el desenvolupament en el camp de les ciències, les tecnologies i la biomedicina, és a dir, impulsar la cultura –i la producció de la cultura– científica i tecnològica.

La Ciutat del Coneixement és la ciutat que tenim però millor, més rica, més connectada amb el món. És la ciutat que substitueix les velles xemeines industrials pels bits i les neurones de la revolució del coneixement. És una ciutat intel·ligent, que continuarà sent càlida, solidària i atractiva, abocada a l’exterior i amb carrers i places plens de gent de tot arreu. Una Barcelona sostenible des del punt de vista ambiental i cohesionada en la seva estructura social i de convivència, on siguin compatibles les activitats presents amb les futures. Una ciutat, doncs, amb idees i amb capacitat per portar-les a terme, idees que, en definitiva, es tradueixin en una més alta qualitat de vida per als seus ciutadans i ciutadanes.

Eva Guillamet

El World Trade Center, un equipament característic de la nova Barcelona, on tenen la seva seu nombroses empreses relacionades amb les TIC.